כיתה ט' | חינוך פיננסי | נושא שהתלמידים אהבו · אפשר ללמד בכל שלב | 45 דק' | מתאים למלכתי ולממלכתי-דתי

🖨️ אפשר בלי מקרן

🧒 חיסכון לכל ילד: הכסף שכבר נחסך על שמכם

🎯 מטרות השיעור

- להכיר את תכנית "חיסכון לכל ילד": מי מקבל, כמה כסף מופקד ומי מפקיד
- להבין את ההבדל בין חיסכון בקופת גמל להשקעה לבין חיסכון בבנק
- לדעת מה קורה לכסף בגיל 18 ובגיל 21, ולקרוא דוח חיסכון שנתי

🖨️ איך מלמדים בלי מקרן

🖨️ **מסלול בלי מקרן:** מדפיסים את דף העבודה (או את הגרסה עם תמיכה) לכל תלמיד. "דוח החיסכון הדמיוני" נמצא בדף העבודה עצמו, ואת טבלת הנתונים הרשמיים (בהמשך העמוד) מעתיקים ללוח. כל השיעור עובד עם לוח, דפים ועט.

🚪 פתק כניסה (2 דקות)

בתחילת השיעור כל תלמיד עונה על פתק, בלי ציון:

1. האם שמעתם על "חיסכון לכל ילד"? מה אתם יודעים עליו?
2. לדעתכם, מי מפקיד את הכסף לחיסכון הזה?
3. חשבו: 58 ₪ בכל חודש, כמה זה בשנה?

למורה: 1. כל תשובה; רבים שמעו את השם ולא יודעים את הפרטים. 2. הביטוח הלאומי מפקיד, וההורים יכולים להוסיף. 3. 58 כפול 12 = 696 ₪. אין צורך לתקן עכשיו; הפתקים מראים למורה מה התלמידים כבר יודעים.

🔑 מושגי מפתח

חיסכון לכל ילד
תכנית של הביטוח הלאומי: חיסכון אישי על שם הילד, שאליו מופקד כסף בכל חודש עד גיל 18.

קצבת ילדים
תשלום חודשי של הביטוח הלאומי להורים עבור כל ילד. החיסכון ניתן לכל ילד הזכאי לקצבה.

הכפלת החיסכון

ההורים מוסיפים לחיסכון עוד סכום שווה, שמנוכה מקצבת הילדים.

קופת גמל להשקעה

גוף שמשקיע את הכסף (למשל במניות ובאג"ח). אפשר להרוויח יותר, ויש גם סיכון.

מסלול השקעה

הדרך שבה הכסף מושקע, לפי רמת סיכון.

מענק

סכום חד-פעמי שהביטוח הלאומי מוסיף לחיסכון בגילים מסוימים.

מס רווחי הון

מס על הרווח שנצבר, שמנוכה כשמושכים את הכסף.

📊 הנתונים הרשמיים (להעתקה ללוח)

נושא	מה כתוב באתר הביטוח הלאומי
מי מקבל	כל ילד הזכאי לקצבת ילדים. התכנית נפתחה בינואר 2017; ההפקדות נמשכות עד גיל 18.
כמה בחודש	58 ₪ בכל חודש (החל מ-01.01.2026), ב-20 לחודש, במועד תשלום קצבת הילדים.
תוספת ההורים	ההורים יכולים להוסיף עוד 58 ₪ בחודש מקצבת הילדים, ואז החיסכון הוא 116 ₪ בחודש.
איפה הכסף	בקופת גמל להשקעה או בבנק, לפי בחירת ההורים. בוחרים תוך 6 חודשים מהלידה.
אם לא בוחרים	ברירת מחדל: קופת גמל להשקעה במסלול סיכון מוגבר (בילד ראשון, או אם לא נבחר דבר לילד הקודם).
גיל 18	ההפקדות נפסקות. הילד יכול למשוך את הכסף באישור ההורה. ילד שנולד עד 31.12.2016 מקבל מענק של 582 ₪.
נולדו מ-1.1.2017	במקום המענק בגיל 18: 291 ₪ בגיל 3 ו-291 ₪ בגיל בר/בת מצווה (13 לבנים, 12 לבנות).
גיל 21	אם לא נמשך כסף קודם: מענק נוסף של 582 ₪. מגיל 21 אפשר למשוך בכל עת, בלי אישור ההורים.
דמי ניהול	הביטוח הלאומי משלם עד גיל 21. אחרי גיל 21 הם נגבים מחשבון החיסכון.
מס	במשיכה מנוכה מס רווחי הון.
דיווח	הבנק או קופת הגמל שולחים דיווח שנתי עד ה-1 במרץ.

המקורות המלאים בסוף העמוד.

📖 הסבר למורה

כמעט כל תלמיד בכיתה ט' הוא בעל חשבון חיסכון אמיתי על שמו, והרבה מהם לא יודעים את זה. זה מה שהופך את השיעור ל"כאן ועכשיו". הביטוח הלאומי מפקיד 58 ₪ בכל חודש לכל ילד הזכאי לקצבת ילדים, וההורים יכולים להכפיל את הסכום מתוך קצבת הילדים, כך שבחודש נכנסים 116 ₪.

קופת גמל או בנק? לפי הביטוח הלאומי, בקופת גמל להשקעה בוחרים אחת מהקופות שנבחרו על ידי משרד האוצר ואחד מ-5 מסלולי השקעה, ואפשר לעבור ממסלול למסלול בכל עת. בכל מסלול מדיניות השקעה ורמת סיכון שונה. בבנק הכסף נחסך לפי הריבית שמציע הבנק, באחד מ-3 מסלולים, עם או בלי "תחנת יציאה" כל 5 שנים. במסלול בבנק אפשר לשנות מסלול רק בתחנת יציאה, ואי אפשר לעבור לבנק אחר; אפשר להפסיק את החיסכון בבנק ולפתוח חיסכון בקופת גמל. את הרעיון הכללי מסבירים בלי להמליץ: השקעה יכולה להרוויח יותר לאורך זמן, וגם יכולה לרדת; בבנק הסכום צפוי יותר.

גיל 18 וגיל 21. בגיל 18 ההפקדות נפסקות, והילד יכול למשוך את הכסף באישור ההורה. מי שלא מושך עד גיל 21 מקבל מענק נוסף של 582 ₪, ומגיל 21 אפשר למשוך בלי אישור ההורים. תלמידי כיתה ט' בשנת 2026 נולדו לפני 2017, ולכן הם בקבוצה שמקבלת מענק של 582 ₪ בגיל 18 (ילדים שנולדו מ-2017 מקבלים מענקים בגיל 3 ובגיל בר/בת מצווה במקום). כדאי לבדוק עם הכיתה, בלי לשאול על משפחה מסוימת.

שימו לב לגורמים בתשלום. הביטוח הלאומי כותב שיש גורמים פרטיים שמציעים עזרה במשיכת הכסף תמורת תשלום, ושאפשר להגיש את הבקשה ישירות לקופת הגמל או לבנק, לבד וללא עלות.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. פתק כניסה (2 דקות).
2. הסבר קצר (10 דקות) בעזרת טבלת הנתונים על הלוח: מי מפקיד, כמה, איפה הכסף, מה קורה ב-18 וב-21.
3. משחק "קופת גמל או בנק" (10 דקות): המורה מקריאה משפטים ("אפשר לעבור מסלול בכל עת", "אי אפשר לעבור לבנק אחר", "5 מסלולים") והתלמידים מצביעים: גמל או בנק.
4. קריאת דוח (15 דקות): בזוגות, קוראים את דוח החיסכון הדמיוני בדף העבודה ומחשבים בערך כמה ייצבר.
5. דיון קצר: מה הייתם עושים עם הכסף בגיל 18? למה יש מענק למי שמחכה עד 21?
6. כרטיס יציאה (2 דקות). מי שסיים מוקדם: ★ חלק אקסטרה למתקדמים בדף העבודה.

💡 הערות למורה

לא שואלים תלמידים כמה כסף יש להם בחיסכון ולא על מצב המשפחה. אפשר להציע להם לבדוק בבית עם הורה, באזור האישי באתר הביטוח הלאומי או מול הגוף שמנהל את החיסכון. השיעור מסביר את התכנית ואינו ממליץ על קופה, בנק או מסלול מסוים.

אפשר ללמד את השיעור בכל שלב בשנה, גם לפני שיעור 14. בשיעור 14 יש פסקה קצרה על חיסכון לכל ילד, והשיעור הזה מרחיב אותה.

❓ שאלות תרגול (בודקים בלחיצה)

1. כמה מפקיד הביטוח הלאומי בכל חודש לחיסכון של כל ילד (החל מ-01.01.2026)?

20 ₪ | 58 ₪ | 116 ₪ | 582 ₪

2. ההורים הכפילו את החיסכון. כמה נכנס בכל חודש?

58 ₪ | 100 ₪ | 116 ₪ | 291 ₪

3. איזה משפט נכון לגבי חיסכון בקופת גמל להשקעה?

- אי אפשר להחליף מסלול
- יש 5 מסלולי השקעה ואפשר לעבור ביניהם בכל עת
- הכסף לא יכול לרדת לעולם
- רק הבנק יכול לנהל אותו

4. מה קורה אם לא מושכים את הכסף עד גיל 21?

- הכסף נעלם
- מופקד מענק נוסף של 582 ₪
- צריך לשלם קנס
- ההורים מקבלים את הכסף

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. כתבו הבדל אחד בין חיסכון בקופת גמל לבין חיסכון בבנק.
2. מה קורה לחיסכון בגיל 18, ומה בגיל 21?

תשובות אפשריות: 1. בקופת גמל הכסף מושקע (5 מסלולים, אפשר לעבור בכל עת, יש סיכון); בבנק לפי ריבית (3 מסלולים, שינוי רק בתחנת יציאה). 2. ב-18 ההפקדות נפסקות ואפשר למשוך באישור ההורה; ב-21, אם לא משכו, מענק נוסף של 582 ₪, ואפשר למשוך בלי אישור ההורים.

📝 בדף העבודה

פתק כניסה, דוח חיסכון דמיוני לקריאה, 5 תרגילים, ★ חלק אקסטרה למתקדמים וכרטיס יציאה. מחוון מלא בעמוד השני. למתקשים יש דף עם תמיכה: מחסן מילים, שאלות הקפה ומשפטי פתיחה.

📚 מקורות רשמיים

כל הנתונים בשיעור הועתקו מאתר הביטוח הלאומי, שנקרא ב-8.11.2026. הסכומים באתר מסומנים "החל מ-01.01.2026" ומתעדכנים מעת לעת, ולכן כדאי לבדוק אותם לפני השיעור.

- תכנית חיסכון לכל ילד (דף ראשי):
https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/default.aspx
- סכום החיסכון: 58 ש"ח, 116 ש"ח, מענקים, דמי ניהול:
https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/sum.aspx
- פתיחת תכנית לילד שנולד: בחירה תוך 6 חודשים, ברירת מחדל:
https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/nolad.aspx
- ההבדל בין קופת גמל לבנק: 5 מסלולים מול 3 מסלולים:
https://www.btl.gov.il/About/faq/SaveMoneyFAQ/Pages/gemelorbank.aspx
- שינוי הגוף החוסך והמסלול: https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/mavar.aspx
- משיכה של כספי החיסכון: 18, 21, מס רווחי הון:
https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/MeshihaHisahon.aspx
- למי נפתחת תכנית חיסכון: https://www.btl.gov.il/About/faq/SaveMoneyFAQ/Pages/forwho.aspx
- מה קורה לחיסכון בגיל 18: https://www.btl.gov.il/About/faq/SaveMoneyFAQ/Pages/age18.aspx
- מי משלם את דמי הניהול: https://www.btl.gov.il/About/faq/SaveMoneyFAQ/Pages/dmeynihul.aspx

המידע כללי ואינו ייעוץ פיננסי או משפטי מותאם אישית. השמות והמקרים בתרגילים דמיוניים; נתונים אמיתיים מסומנים במקור רשמי.

מחוון: חיסכון לכל ילד: הכסף שכבר נחסך על שמכם

🚪 פתק כניסה:

1. כל תשובה. 2. הביטוח הלאומי מפקיד, וההורים יכולים להוסיף. 3. 58 × 12 = 696 ₪. הפתק לא נבדק בציון.

1. ב. הביטוח הלאומי, 58 ₪ בכל חודש (58 × 12 = 696).
2. 696 + 696 = 1,392 ₪.
3. 14,200 + 696 + 696 + 900 = 16,492 ₪.
4. ב. הביטוח הלאומי משלם את דמי הניהול עד גיל 21 (אחרי 21 הם נגבים מהחשבון).
5. 24 חודשים × 116 ₪ = 2,784 ₪. 16,492 + 2,784 = 19,276 ₪. דניאל נולד לפני 2017, ולכן בגיל 18 מתווסף מענק של 582 ₪: בערך 19,858 ₪. (זה חישוב גס; לקבל כל חישוב עקבי.)

★ חלק אקסטרה למתקדמים

6. 58 × 12 × 18 = 12,528 ₪. עם הכפלה: 116 × 12 × 18 = 25,056 ₪. בלי רווחים ובלי מענקים; זה רק אומדן.
7. בגיל 18: הכסף זמין מיד (באישור ההורה), למשל ללימודים או לרישיון. לחכות ל-21: מענק נוסף של 582 ₪ (אם לא משכו קודם), הכסף ממשיך לצבור רווחים או ריבית, ומגיל 21 אפשר למשוך בלי אישור ההורים. לקבל כל נימוק סביר.

🎟️ כרטיס יציאה:

1. קופת גמל: הכסף מושקע, 5 מסלולים, אפשר לעבור בכל עת, יש סיכון. בנק: לפי ריבית, 3 מסלולים, שינוי רק בתחנת יציאה. 2. ב-18 ההפקדות נפסקות ואפשר למשוך באישור ההורה; ב-21, אם לא משכו, מענק של 582 ₪, ומשיכה בלי אישור ההורים.

מקורות: https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/sum.aspx · https://www.btl.gov.il/About/faq/SaveMoneyFAQ/Pages/gemelorbank.aspx · https://www.btl.gov.il/benefits/children/HisahoLayeled/Pages/MeshihaHisahon.aspx (נקראו 8.11.2026)

נכתב על ידי טאב · נוצר בבינה מלאכותית